

**"Bilaga till Svar på motion gällande översyn av kollektivtrafiken
på landsbygden samt stärkt politisk kompetens i kommunens dialog med
Västtrafik - Heidi Hankanen Ångberg (C)**

Diarienummer 2025.293 TEN

Allmän bakgrund samt fördjupade svar på respektive att-sats i motionen

Allmän bakgrund

Västra Götalandsregionen (VGR) är regional kollektivtrafikmyndighet och ansvarar för kollektivtrafikens utveckling i regionen och beslutar om den strategiska nivån genom bland annat trafikförsörjningsprogrammet, vilket som inkluderar grundutbud för kollektivtrafik i såväl städer som tätorter och på landsbygden. VGR har det huvudsakliga ansvaret för den allmänna kollektivtrafiken och erbjuder trafik utifrån att det finns ett resandeunderlag, det vill säga att det finns tillräckligt många potentiella resenärer inom ett geografiskt område.

Genomföra en översyn av hur kollektivtrafiken tillgodoser kommuninvånarnas behov med särskilt fokus på olika landsbygdsområden

Ett nytt busstrafikavtal trädde ikraft juni 2025 för Alingsås kommun. Inför den nya upphandlingen utförde Västtrafik en djupgående förstudie av hela Alingsås kommuns busstrafik. Alingsås kommun deltog aktivt med underlag för bebyggelseutveckling, kommuninvånarnas synpunkter och kommunala behov av kollektivtrafik. Förstudien inkluderade analyser av såväl dagens trafik och resandestatistik, befolknings- och resandeunderlag som framtida behov och målsättningar.

Av förstudien framgår att grundutbudet på landsbygden i Alingsås kommun är uppfyllt och inom vissa områden även överstiger grundutbudet. Utifrån analysen har Västtrafik beslutat om ett antal förändringar i kollektivtrafiken. Inom landsbygdsområdena innebär det utökning med ytterligare turer i norr och söder, avvecklande av ett antal linjer och turer med för lågt resandeunderlag inom det geografiska området samt renodling av ett antal allmänna linjer till öppna skollinjer som allmänheten fortsatt kan resa med.

Samhällsbyggnadsförvaltningen bedömer att förstudien som utfördes har tillgodosett behovet av en generell översyn av kollektivtrafiken inom såväl tätorter som på landsbygden.

Tekniska nämnden har fortsatt löpande dialog med Västtrafik i den årliga trafikplanprocessen. Samhällsbyggnadsförvaltningen ser även möjlighet att utveckla dialogen med kommuninvånare och näringsliv för att erhålla en bredare behovsbedömning av kollektivtrafiken. Tekniska nämnden tillsammans med förvaltningen anordnar återkommande träffar i Bjärke för utökad dialog inom ett flertal ämnesområden. Dialog om kollektivtrafik kan appliceras på ytterligare geografiska områden inom kommunen.

Utreda behovet av kommunala tillköp inom kollektivtrafiken för att öka tillgängligheten på landsbygden

VGR har det huvudsakliga ansvaret för den allmänna kollektivtrafiken och erbjuder trafik utifrån att det finns ett resandeunderlag, det vill säga att det finns tillräckligt många potentiella resenärer inom ett geografiskt område. Kommunalt tillköp av turer eller busslinjer fastställs av Västtrafik, om det går i linje med regionens målsättningar i trafikförsörjningsprogrammet. Tillköp av trafik där resandeunderlaget är lågt är kostnads-intensivt och kräver noggranna överväganden för att kostnaden

ska stå i proportion med nyttan för kommuninvånarna. Tekniska nämnden fattade den 13 maj 2024, § 29, beslut om att säga upp tillköpet av linje 567 som tidigare trafikerade området Tuvebo-Prästeryd-Torvmossen i Alingsås stad på grund av lågt resande och hög kostnad per resa.

Analysera möjligheten att utöka antalet hållplatser för närtrafiken samt utöka dagar/tider då närtrafik erbjuds

Västtrafik har beslutade riktlinjer för när ett område innefattas av närtrafik. Boende inom 1 kilometer från en hållplats som trafikeras av 10 eller fler bussturer under vardagar mellan kl. 8:00- 18:00 är inte närtrafikberättigad. Det finns inte möjlighet att göra tillköp som innebär utökning av närtrafikområdet eller tillägg av fler närtrafik hållplatser.

Västtrafik tillhandahåller närtrafik under vardagar utifrån bestämda tidsintervaller. Kommunalt tillköp kan ske för totalt sju tidsintervall under lördagar och söndagar samt ett tidsintervall under natt mot lördag eller söndag. 2021 beslutade dåvarande samhällsbyggnadsnämnden om kommunalt tillköp av närtrafik för tre tidsfönster på lördagar: kl. 9.00 – 10.00, kl. 12.00 – 13.00 och kl. 15.30 – 16.30. Förvaltningens bedömning är att dessa tidsintervall genererar flest resor på helger. År 2025 gjordes totalt 2 554 resor med närtrafiken, varav 315 av resorna gjordes under lördagar.

Anordna en kunskapshöjande insats för politiker om hur kommunen kan påverka kollektiv-trafiken bland annat genom samverkan med Västtrafik

Tekniska nämndens presidium deltar tillsammans med samhällsbyggnadsförvaltningen i samverkansmöten, dialog med Västtrafik inom den årliga trafikplaneprocessen samt i generella informationsmöten med Västtrafik och Trafikverket med fokus på såväl pågående som planerade åtgärder och arbeten inom kollektivtrafiken. Alingsås kommun har även politisk representation i Göteborgsregionens beredningsgrupp för miljö- och samhällsbyggnad (MOS) som bland annat bereder ärenden och bevakar utvecklingen inom kollektivtrafiken i regionen.

Förvaltningen ser att det är möjligt att utveckla en process för information om kollektivtrafik på utvalda politiska sammanträden. Det är även möjligt att bjuda in Västtrafik för ytterligare information.